

Βρυξέλλες και Αθήνα, 15/09/2020

Προς:

Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Ursula Von Der Leyen

Αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κ. Margaritis Schinas

Ευρωπαϊκή Επιτροπή Εσωτερικών Υποθέσεων, κ. Ylva Johansson

Πρωθυπουργό της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κυριάκο Μητσοτάκη

Υπουργό Μετανάστευσης & Ασύλου της Ελληνικής Δημοκρατίας, κ. Νότη Μηταράκη

Κοινοποίηση:

Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, κ. Dunja Mijatovi;

Υπατος Αρμοστής των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, κ. Filippo Grandi

Ειδικός εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών για το Δικαίωμα στην Κατοικία, κ. Balakrishnan Rajagopal

Απαιτείται άμεση δράση: εξασφάλιση αξιοπρεπούς στέγασης για τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες που διέμεναν προηγουμένως στο Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης της Μόριας.

Την Τετάρτη 9 Σεπτεμβρίου, το Κέντρο Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ) στη Μόρια της Λέσβου καταστράφηκε από πυρκαγιά, αφήνοντας πάνω από

12.000 ανθρώπους που ζούσαν ήδη σε φρικτές συνθήκες χωρίς καταφύγιο.

Ακόμη και πριν από την έναρξη της πανδημίας, τα hotspots στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου υπέφεραν από έλλειψη πρόσβασης σε εγκαταστάσεις υγιεινής και πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης. Με την έναρξη της πανδημίας, η κοινωνία των πολιτών παρότρυνε την ελληνική κυβέρνηση να μεταφέρει ανθρώπους από τα νησιά του Αιγαίου στην ηπειρωτική χώρα για να αποτρέψει μια κρίση δημόσιας υγείας [1].

Στις 2 Σεπτεμβρίου, το ΚΥΤ τέθηκε σε καραντίνα μετά τις πρώτες επιβεβαιωμένες περιπτώσεις COVID-19 μεταξύ του πληθυσμού του καμπ, η οποία τέθηκε άμεσα σε ισχύ με κοινή υπουργική απόφαση των υπουργείων Προστασίας του Πολίτη και Μετανάστευσης και Ασύλου.[2]

Τη στιγμή της πυρκαγιάς, 12.700 αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες κατοικούσαν σε απάνθρωπες συνθήκες στο ΚΥΤ της Μόριας και σε πρόχειρα καταφύγια και σκηνές στον περίγυρό του, χωρίς πρόσβαση σε κατάλληλες εγκαταστάσεις υγιεινής. Η επίσημη χωρητικότητα του στρατοπέδου ήταν 2.840 άτομα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Επίτροπος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης, στην έκθεση που δημοσιεύθηκε μετά την επίσκεψή της στη Μόρια τον Ιούνιο του 2018, "παρατηρεί με μεγάλη ανησυχία ότι οι συνθήκες διαβίωσης στα κέντρα υποδοχής παρουσιάζουν σημαντικούς κινδύνους για την υγεία των ανθρώπων, οι οποίοι επιδεινώνονται από την πολύ δύσκολη πρόσβαση στις πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης." [3]

Τον Ιούλιο του 2020, η FEANTSA δημοσίευσε την 5η Επισκόπηση του Στεγαστικού Αποκλεισμού στην Ευρώπη, προειδοποιώντας για τις ανθυγιεινές συνθήκες στα hotspots στην Ελλάδα. Η FEANTSA και τα μέλη της στην Ελλάδα προειδοποίησαν για τον επικείμενο κίνδυνο για τον πληθυσμό, αναδεικνύοντας την παραβίαση των θεμελιωδών

δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο σε σχέση με τις υλικές συνθήκες υποδοχής. Οι συνθήκες σε αυτά τα hotspot χαρακτηρίζονταν από τον υπερπληθυσμό, την έλλειψη ιδιωτικού χώρου, την ευπάθεια στις κακές καιρικές συνθήκες, την έλλειψη ασφάλειας στις σκηνές και τις πρόχειρες καλύβες, την έλλειψη ιατρικών υπηρεσιών και πληροφοριών, καθώς και υψηλό κίνδυνο βίας. Ειδικά στη Μόρια, τον Δεκέμβριο του 2019, δύο άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους όταν ένα κοντέινερ έπιασε φωτιά.[4]

Από τις 14 Σεπτεμβρίου, 5 ημέρες μετά την καταστροφή του στρατοπέδου, λιγότεροι από 1.000 άνθρωποι είναι προστατευμένοι στο προσωρινό στρατόπεδο που εγκαταστάθηκε στο Καρα Τεπέ, χωρίς απτή και κατάλληλη στεγαστική λύση για τη συντριπτική πλειοψηφία των πρώην κατοίκων του στρατοπέδου, μεταξύ των οποίων 2.800 γυναίκες και περισσότερα από 4.000 παιδιά. Η άμεση μεταφορά 400 ασυνόδευτων ανηλίκων στην ηπειρωτική Ελλάδα αποτελεί θετικό βήμα, με παρόμοιες ενέργειες που απαιτούνται για τον υπόλοιπο πληθυσμό.

Τα πρόσφατα γεγονότα στη Μόρια τονίζουν την ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης της κατάστασης του υπερπληθυσμού που επικρατεί στα Κέντρα Αναγνώρισης Υποδοχής στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, όπως υπογράμμισε η Επίτροπος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης στην πιο πρόσφατη δήλωσή της[5].

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η χωρητικότητα στις εγκαταστάσεις υποδοχής των αιτούντων άσυλο στην ηπειρωτική Ελλάδα – στα Ανοιχτά Κέντρα Υποδοχής και στα διαμερίσματα του προγράμματος ESTIA- είναι σχεδόν κορεσμένη, και ως εκ τούτου δεν μπορεί να εξασφαλιστεί επαρκής στέγασση, είναι επιτακτική ανάγκη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δρομολογήσει προγράμματα μετεγκατάστασης σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ.

Η FEANTSA και το Ελληνικό Δίκτυο για το Δικαίωμα στη Στέγη και την Κατοικία, απαιτούν

επειγόντως από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ελληνική κυβέρνηση να τηρήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και να εξασφαλίσουν επαρκή και αξιοπρεπή στέγαση, να συμμορφωθούν με το άρθρο 18 παράγραφος 1β της οδηγίας ΕΕ (2013/33/ΕΕ)[6] για τις Συνθήκες Υποδοχής της και να λάβουν άμεσα μέτρα για:

- να μεταφέρουν επειγόντως τους αιτούντες άσυλο και τους πρόσφυγες που βρίσκονται σήμερα στη Λέσβο στην ηπειρωτική χώρα, και στη συνέχεια σε άλλα κράτη μέλη, διασφαλίζοντας ότι παρέχεται επαρκής στέγαση για όλους,
- να μεταφέρουν αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες που βρίσκονται σήμερα σε υπερπλήρη Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου (Λέσβος, Σάμος, Χίος, Λέρος, Κω) στην ηπειρωτική χώρα και στη συνέχεια σε άλλα κράτη μέλη,
- να διασφαλίσουν κατάλληλη στέγαση για τους αιτούντες άσυλο στην ηπειρωτική Ελλάδα,
- να αναπτύξουν και εφαρμόσουν μια νέα πολιτική ασύλου και μετανάστευσης που σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, με συντονισμό σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Αυτό το νέο σύστημα πρέπει να επιτρέπει στους αιτούντες άσυλο να έχουν άμεση πρόσβαση στο έδαφος της ΕΕ, πρέπει να κατανέμει ομοιόμορφα τη διαχείριση των αιτημάτων ασύλου, να δώσει μεγαλύτερη προσοχή στις επιλογές των αιτούντων άσυλο προκειμένου να καταστεί δυνατή η κοινωνική τους ένταξη και να τερματιστούν οι κυρώσεις που επιβάλλονται στη περαιτέρω μετακίνηση εντός της ΕΕ.

[1] <https://www.hrw.org/news/2020/03/24/greece-move-asylum-seekers-migrants-safety>

[2] <https://migration.gov.gr/en/thetiko-kroysma-sto-kyt-morias>

[3]

<https://rm.coe.int/report-on-the-visit-to-greece-from-25-to-29-june-2018-by-dunja-mijatov/16808ea5bd>

[4] FEANTSA και Fondation Abbé Pierre, 5η Επισκόπηση του Στεγαστικού Αποκλεισμού στην Ευρώπη, Ιούλιος 2020, διαθέσιμο στο <https://www.feantsa.org/en/news/2020/07/23/fifth-overview-of-housing-exclusion-in-europe-2020?bcParent=26>

[5]

<https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/commissioner-calls-on-the-greek-authorities-to-provide-adequate-support-to-all-those-affected-by-the-fire-in-moria>

[6] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0033&from=EN>